

Polityka wewnętrzna
Szkoły Podstawowej nr 16
im. Władysława Broniewskiego
w Gdańsku
w zakresie ochrony dziecka przed różnymi
formami krzywdzenia.

Preambuła:

Naczelną zasadą przestrzeganą przez wszystkich pracowników szkoły jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Każdy pracownik traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niniejsza polityka została spisana po to, by zyskać pewność, że podejmowane przez nas działania są słuszne skuteczne i wystarczająco profesjonalne, aby zapobiec krzywdzeniu dzieci, że żaden z członków personelu nie będzie przejawiał zachowań, które umożliwiłyby stosowanie przemocy wobec dzieci, ani działań, które mogłyby zostać błędnie zinterpretowane jako akty krzywdzenia.

Cele polityki:

- Dla personelu – Polityka, ma być zbiorem jasnych i przejrzystych zasad oraz wytycznych, które spowodują realne zwiększenie bezpieczeństwa dzieci, dając personelowi poczucie pewności co do sposobów postępowania.
- Dla przełożonych – Polityka, ma być instrumentem dostosowania zasad organizacji pracy w Placówce do rozwiązań wynikających z procedur interwencji w sytuacjach krzywdzenia dziecka.
- Dla rodziców – Polityka ma być deklaracją woli zapewnienia ich dzieciom maksymalnego bezpieczeństwa i ochrony przed różnymi rodzajami krzywdzenia.
- Dla dzieci – Polityka ma być instrumentem tworzenia w szkole środowiska im przyjaznego i służącego ich dobrostanowi.

♦ Szkolnym koordynatorem polityki jest pedagog szkolna – Monika Ossowska.

1. Objawy przemocy;

a) **Przemoc fizyczna** *Co wywołuje nasze podejrzenia:*

- Każdy uraz u małego dziecka, w szczególności jeśli jest to dziecko, które jeszcze nie potrafi chodzić, a rodzaj urazu pozostaje w sprzeczności z etapem rozwojowym dziecka.
- Niedostateczne wyjaśnienie lub brak wyjaśnienia.
- Zmiana opisu zdarzenia.
- Różny „wiek” urazów.
- Przywiezienie dziecka do lekarza czy wezwanie lekarza rodzinnego znacznie później niż powstał uraz.
- Niestosowne zachowanie rodziców, np. brak troski, wrogość czy opuszczenie szpitala.
- Nienormalne reakcje między rodzicami i dzieckiem. Dziecko może wydawać się wycofane lub przestraszone.
- Wcześniej zaistniałe przypadki stosowania przemocy w danej rodzinie.
- Stosowanie różnego rodzaju przemocy widoczne podczas badania, np. w stosunku do dzieci wykorzystywanych seksualnie mogła być również stosowana przemoc fizyczna.
- Historia przemocy w rodzinie. Przemoc pomiędzy dorosłymi może być kojarzona z przemocą w stosunku do dzieci i jako taka stanowić przemoc emocjonalną w stosunku do dzieci.

Urazy, które mogą być objawami stosowania przemocy:

Siniaki i stłuczenia

- Siniaki u dziecka, które jeszcze nie potrafi chodzić, szczególnie siniaki na twarzy
- Posiniaczone usta lub naderwane więzadełko
- Wybroczyny oczne (krew na białych częściach oczu)
- Siniaki od końcówek palców na tułowie i kończynach (wiele siniaków o średnicy 1 cm)
- Zasinione ucho
- Podłużne siniaki na pośladkach
- Siniaki w kształcie dłoni, paska, buta
- Siniaki pochodzące z różnych okresów (z wyjątkiem dolnych kończyn)
- Ślady ugryzienia. Siniaki powstałe w wyniku ssania („oznaki” miłości)

Oparzenia

- Oparzenia wrzątkiem dłoni, stóp, pośladków (10% powstaje w wyniku stosowania przemocy)

- Oparzenia wrzątkiem – w wyniku przemocy najczęstsze u dzieci 3-letnich, wypadkowe – najczęstsze u dzieci 2-letnich. Jest mało prawdopodobne by chodzące dziecko samo weszło do zbyt gorącej kąpiel, ale jeśli, to poparzone byłyby również stopy. Dziecko, które przypadkowo weszło do zbyt gorącej kąpiel, będzie miało również ślady poparzeń w kształcie plamek
- Poparzenia o wyraźnym kształcie
- Poparzenie papierosem

Złamania, pęknięcia kości

- 25% złamań u dzieci poniżej 2 roku życia powstaje w wyniku stosowania przemocy
- Złamania u niechodzącego dziecka, w szczególności złamanie poprzeczne lub spiralne kości ramiennej lub kości udowej (górna część ramienia lub nogi)
- Wielokrotne złamania w różnym stadium gojenia się
- Rzeczomo niezauważone złamania (złamania powodują ból i trudno by rodzic nie zauważył, że dziecku coś się stało)
- Złamania żeber (widoczne tylko na zdjęciu rentgenowskim). Świeże mogą nie być widoczne. Powinno się powtórzyć zdjęcie po 7-10 dniach, gdy zrastające się złamanie jest bardziej widoczne
- Złamania odłamkowe (odłamana skrajna część długiej kości). Tego rodzaju złamania powstają w wyniku potrząsania i wykręcania
- Okostnowe tworzenie się nowych kości
- Pęknięcie czaszki z urazem wewnątrz-czaszkowym spowodowanym urazem w wyniku uderzenia

Zamknięte urazy głowy

Spowodowane są potrząsaniem i bujaniem, często z zamachem lub uderzeniem. Niekoniecznie powoduje to pęknięcie czaszki. Dziecko ma objawy, które niekoniecznie muszą się nam kojarzyć bezpośrednio ze stosowaniem przemocy, np. letarg, drażliwość, wymioty, konwulsje, itp. W czasie potrząsania dziecko jest często obejmowane wokół klatki piersiowej i mogą występować złamania tylnych żeber i odłamkowe złamania długich kości (70%). Do innych objawów stosowanej przemocy należą: krwotoki siatkówkowe (krwawienie z tylnej części oka – ok. 50 - 80% dzieci „przemocowych”); krwiaki podtwardówkowe (krew zebrana wewnątrz czaszki), inne urazy mózgu – te objawy można zdiagnozować podczas tomografii komputerowej.

b) Zaniedbania. Oznaki zaniedbania:

- Powolny wzrost i rozwój
- Chroniczne, pieluszkowe zapalenie skóry
- Siniaki obrzęki spowodowane zimnem, czerwone stopy, dłonie
- Brak zaspakajania potrzeb dziecka w zakresie:

jedzenia

ciepła

ubrania

higieny

odpowiedniej opieki medycznej

- Sytuacje pozostawiania dziecka bez opieki
- Dzieci celowo wystawiane na niebezpieczeństwo

Kluczowe objawy u dzieci szkolnych

Fizyczne:

- niski wzrost
- niski stopień higieny
- zaniedbany wygląd

Rozwojowe:

- trudności w uczeniu się
- brak szacunku do siebie
- niedojrzałość społeczno-emocjonalna

Zachowanie:

- zaburzone / niewielka ilość relacji
- zachowanie wyrażające niższość własnej osoby
- niezwykle częstotliwość / sposób oddawania moczu/kału

Rodzice

- niekompetencje rodziców z powodu choroby psychicznej, nadużywania narkotyków lub alkoholu, własnego zaniedbania w dzieciństwie, ekstremalnych przekonań np. w kwestii żywienia, religii, kulturalnych

Otoczenie

- trudne warunki mieszkaniowe, nadmierne zagęszczenie w domu. Zimno wilgoć, brak remontów
- mieszkanie spełniające jedynie funkcję spania i jedzenia
- mieszkanie w warunkach tymczasowych np. ogródki działkowe, altany itp.
- niebezpieczne otoczenie np. niebezpieczne tereny zabaw lub ich brak, ruchliwe ulice, nieogrodzone tory
- bieda, niedostateczna ilość pożywienia, odłączona elektryczność lub gaz

c) Przemoc emocjonalna:

- wyśmiewanie
- agresja słowna
- wrogość
- zastraszanie
- wymuszanie
- szykanowanie
- odrzucanie
- wywoływanie poczucia winy
- nadmierne wymagania, nieadekwatne do wieku i możliwości psychofizycznych dziecka
- izolacja społeczna- nadmierne kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami

Objawy stosowania przemocy emocjonalnej

- zaburzenia mowy
- dolegliwości psychosomatyczne (ból brzucha, głowy, mdłości)
- moczenia się i zanieczyszczanie bez wyraźnych przyczyn organicznych
- tiki
- brak pewności siebie, wycofanie
- depresja
- zachowania destrukcyjne i autodestrukcyjne
- nadmierne podporządkowanie dorosłym
- kłamliwość

d) *Wykorzystywanie seksualne*

Co przeżywają dzieci?

- podglądanie
- fotografowanie / video
- pokazywanie genitaliów
- nieodpowiednia nagość
- erotyczne pocałunki
- pornografia
- dotyk

- masturbacja – na oczach dziecka, dorosły dziecku, dziecko dorosłemu
- penetracja palcami
- seks oralny
- kontakt genitaliów
- penetracja analna / waginalna

Co wywołuje nasze podejrzenia?

Oznaki behawioralne:

- to, co mówi dziecko – stanowi to najważniejszą wskazówkę
- małe dzieci ze stosunkowo dużą wiedzą o seksie
- wyraźne seksualne zachowanie
- znaczące zmiany w zachowaniu
- moczenie się / robienie kupy w majtki / przeklinanie / wydaliny
- zaburzenia snu – koszmary senne
- zaburzenia w przyjmowaniu pokarmu
- samouszkodzenia – próby samobójcze, samookaleczenia
- fantazjowanie, ucieczki, rozwiązłość

Oznaki fizyczne:

- siniaki / zadrapania w okolicy genitaliów, na piersiach
- powtarzające się infekcje dróg moczowych
- ciąża
- bolesność, swędzenie, krwawienie narządów płciowych i odbytu
- powtarzające się bóle brzucha
- choroby przenoszone drogą płciową / brodawki na narządach płciowych

Mogą nie występować żadne objawy!

Możliwe krótko- i długoterminowe skutki wykorzystywania seksualnego:

Emocjonalne / behawioralne:

- zaburzone zachowanie
- niepokój, depresja
- moczenie się
- okaleczanie się

Edukacyjne:

- trudności w uczeniu się
- Stosunki społeczne:
- zaburzone – woli dorosłych jednej płci
- niewielki kontakt z rówieśnikami
- może do działań seksualnych wciągnąć inne osoby

Możliwe długofalowe skutki wykorzystywania seksualnego u obu płci:

Problemy ze zdrowiem psychicznym:

- depresja / samobójstwo / samokrzywdzenie się

Trudności natury seksualnej

Trudności w wychowaniu dziecka:

- niedostateczna opieka rodziców
- trudności w ochronie dziecka

Dysfunkcje społeczne:

- przestępczość
- zachowania kryminalne
- nadużywanie / przemoc

II. Procedury interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka

Przepisy dotyczące standardów ochrony małoletnich znajdują się w art. 22b i 22c ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym i ochronie małoletnich. Ta ustawa została zmieniona Ustawą o ochronie małoletnich, czyli tzw. ustawą Kamilka, która weszła w życie 15.02.2024r. Zgodnie z art. 10 ustawy obowiązek wprowadzenia wyżej wymienionych standardów musi być zrealizowany w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie tzw. ustawy Kamilka - czyli do 15 sierpnia 2024 r.

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w Polsce została podpisana 2 sierpnia 2023 roku. Część przepisów obowiązuje od 28 sierpnia 2023 roku. Pozostałe, w tym m.in. te dotyczące wprowadzania standardów ochrony małoletnich weszły w życie od 15 lutego 2024 roku.

25 maja 2018 roku we wszystkich państwach członkowskich UE zaczęło obowiązywać RODO. Stało ono na straży praw osób, których dane dotyczą.

1. Uzasadnienie wprowadzenia procedur

Wszystkie instytucje publiczne i organizacje pozarządowe i społeczne, które zajmują się dziećmi, powinny tworzyć system obrony praw dzieci, a zwłaszcza w razie wykrycia aktów przemocy przeciwko dzieciom powinny przeprowadzać odpowiednie działania. „Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka” zakłada współpracę tych służb i obronę dziecka krzywdzonego oraz podejmowanie działań zgodnych z najlepszym interesem dziecka.

Przyjęcie i wdrożenie „Procedury interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka” daje możliwość urzeczywistnienia misji zawartej w Preambule Konwencji o Prawach Dziecka, która brzmi:

„Dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia”.

Procedury są uporządkowanym sposobem działania w trudnych sytuacjach. Ich podstawową zaletą jest to, że pozwalają szybko i skutecznie działać bez zbytecznego zastanawiania się nad sensem i kolejnością podejmowanych czynności. Szczególnie wtedy, kiedy zagrożone jest bezpieczeństwo dziecka, znajomość zasad postępowania staje się nieodzowna i nieoceniona. Odpowiedni sposób postępowania stanowi gwarancję, że nasza interwencja będzie optymalna.

Nie można jednak zapominać, że procedury posługują się suchymi, uproszczonymi faktami, a nie ich interpretacją. Nie biorą pod uwagę złożoności życia i okoliczności, w których to samo zdarzenie ma często różny przebieg, różne przyczyny i skutki. Każda procedura ma za zadanie ułatwić podejmowanie działania, jednak nie można zapomnieć o wyjątkowości każdej sytuacji i konieczności dostosowania się do niej.

Warto zatem w tym miejscu przypomnieć sobie podstawowy cel, jakiemu służy procedura pomocy dziecku krzywdzonemu.

Jest nim zapewnienie bezpieczeństwa dziecku krzywdzonemu, które doświadczyło przemocy fizycznej, emocjonalnej, seksualnej, zaniedbania. Cel ten można osiągnąć poprzez wspólne, jednolite zasady postępowania, z którymi utożsamiałyby się różne służby pracujące na rzecz dziecka i rodziny.

2. Zakres procedury

Dokument reguluje zasady postępowania pracowników szkoły w przypadku pozyskania informacji o działaniach krzywdzących ucznia lub podejrzeń w tym zakresie.

3. SŁOWNICZEK - Definicje pojęć związanych z krzywdzeniem dziecka

Przemoc— zachodzi wówczas, gdy jakaś osoba odnosi się do drugiej w sposób niezgodny z wymogami relacji, która je łączy.

Przemoc wobec dziecka – uznaje się za nią fizyczne lub umysłowe działanie na szkodę, wykorzystywanie seksualne, zaniedbywanie lub maltretowanie dziecka poniżej 18 roku życia przez osobę

odpowiedzialną za pomyślny jego rozwój oraz działania, które stanowią zagrożenie dla jego rozwoju (definicja za amerykańskim Centrum Pomocy Dzieciom Krzywdzonym i Zaniedbywanym).

Przemoc fizyczna – wobec dziecka obejmuje całą gamę form zachowania, które mogą występować w postaci czynnej lub bierniej. Do czynnych form przemocy fizycznej zaliczamy bicie np. pięścią, przedmiotem, kopanie oraz wszelkie zachowania o wyjątkowej brutalności, jak; oparzenia, zadawanie ran ciętych, szarpanych, duszenie, usiłowanie lub dokonanie zabójstwa. Przemoc fizyczna bierna przejawia się w postaci różnego rodzaju zakazów, np.: mówienia w określonym czasie, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych.

Przemoc emocjonalna – to zachowania osoby dorosłej względem dziecka, które prowadzą do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby. Do zachowań tych zaliczamy: odrzucanie, izolowanie, ignorowanie, wyszydzanie, upokarzanie, krytykowanie, terroryzowanie, zmuszanie do wysiłku przekraczającego możliwości dziecka, zastraszanie, grożenie.

Zaniedbywanie – poważny lub nieustanny brak zwracania uwagi na potrzeby dziecka, w wyniku którego powstaje szkodliwe osłabienie zdrowia lub rozwoju lub niepotrzebne wystawianie dziecka na niebezpieczeństwo w tym zimno lub głód.

Przemoc seksualna – każde zachowanie osoby dorosłej wobec dziecka, które motywowane jest seksualnie i służy podnieceniu się i zaspokojeniu popędu seksualnego.

Kazirodstwo – przemoc seksualna – w psychologicznym rozumieniu tego słowa jest to nie tylko kontakt fizyczny z ustami, piersiami, zewnętrznymi narządami płciowymi dziecka, lecz również bardziej subtelne zachowania seksualne wobec dziecka, które mają na celu zaspokojenie seksualne osoby dorosłej. Do takich zachowań zaliczamy np. podglądanie dziecka służące podnieceniu osoby dorosłej, robienie nęcających lub seksualnie jednoznacznych uwag wobec dziecka. W psychologicznej definicji kazirodstwa, sprawcą nie musi być osoba z rodziny aby kontakt uznać za kazirodczy. Jeśli dziecko postrzega daną osobę jako członka rodziny, to w przypadku wykorzystania seksualnego, zachowanie to będzie nosiło znamiona kontaktu kazirodczego.

4. Kto realizuje te działania?

Działania interwencyjne mają na celu przygotowanie gruntu do udzielenia dziecku różnych form pomocy: prawnej, psychologicznej, socjalnej, medycznej

- Interwencję powinna zainicjować osoba (instytucja), która rozpoznała sygnały krzywdzenia dziecka

- W poważniejszych przypadkach krzywdzenia dziecka konieczna jest współpraca interdyscyplinarna, w którą powinni być zaangażowani pracownicy różnych instytucji zajmujący się daną rodziną (np. Urząd Miasta, PPP, MOPR, CIK, Policja, Sąd). W takiej sytuacji istotne jest, aby opracować wspólny plan działania.
- Sama interwencja, szczególnie jeżeli ogranicza się ona do działań prawnych, nie wystarczy, aby rozwiązać problemy rodziny. Konieczna jest pomoc, często długofalowa i monitorowanie zmieniającej się sytuacji w rodzinie.

a) Dyrektor placówki:

Działania Dyrektora, jeżeli dziecko doznaje jakiegokolwiek formy krzywdzenia ze strony rodziców/opiekunów prawnych lub jednego z nich, albo występuje takie podejrzenie. Także gdy jest świadkiem przemocy:

- Gdy istnieje podejrzenie, że powrót dziecka do domu zagraża jego zdrowiu, życiu – konieczny jest niezwłoczny kontakt Dyrektora lub osoby przez niego upoważnionej z Policją, instytucją, posiadającą kompetencje do przewiezienia dziecka w bezpieczne miejsce (jeżeli do rodziny przydzielony jest pracownik socjalny, należy skontaktować się także z nim lub kuratorem);
- W sytuacji konieczności zapewnienia pomocy lekarskiej – wzywa lub poleca wezwać pogotowie ratunkowe;
- W razie potrzeby (w bardziej skomplikowanych przypadkach, zagrażających zdrowiu lub życiu dziecka) powołuje Zespół Interwencyjny, w skład którego wchodzi wyznaczeni pracownicy szkoły, np: wychowawca, pedagog/psycholog, dyrektor, ewentualnie przedstawiciele innych instytucji. Zespół interwencyjny proponuje zorganizowanie spotkania wyjaśniającego, podczas którego ustala się działania zaradcze;
- Decyduje o wszczęciu procedury Niebieskiej Karty na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. i umożliwieniu pracownikom szkoły uczestniczenie w Grupach Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego;
- Decyduje o zgłoszeniu sprawy właściwym organom ścigania (Policja, Sąd Rejonowy, Prokuratura) lub wyznacza osobę odpowiedzialną za ten kontakt;
- Na bieżąco monitoruje sytuację, kontroluje przebieg działań antyprzemocowych oraz formy wsparcia psychologiczno-pedagogicznego udzielanemu dziecku i rodzinie;

- Reprezentuje placówkę na zewnątrz.

◀ **Działania Dyrektora, jeżeli dziecko doznaje jakiegokolwiek formy krzywdzenia ze strony pracownika szkoły:**

- Osoba, która była świadkiem lub powzięła podejrzenie, że dziecko jest krzywdzone przez pracownika szkoły zobowiązana jest niezwłocznie powiadomić o tym Dyrektora szkoły, a w przypadku jego nieobecności osobę ją zastępującą oraz sporządzić notatkę służbową, zawierającą dokładny opis zaistniałej sytuacji;
- Dyrektor powołuje (zbiera) Zespół interwencyjny, z którym ustala strategię dalszego działania (jak zweryfikować podejrzenie, jak doraźnie zapewnić dziecku ochronę, czy zawiadomić organy ścigania, organ nadzoru, jakie dalsze działania powziąć);
- Dyrektor powoduje podjęcie zaplanowanych działań interwencyjnych, rozmawia z osobą której dotyczy podejrzenie. W rozmowie uczestniczy wyznaczona przez Dyrektora osoba lub osoby;
- Dyrektor lub wyznaczona osoba sporządza służbową notatkę zawierającą przebieg rozmowy, listę osób w niej uczestniczących, a także wnioski i postanowienia;
- Dyrektor wymaga, aby wszystkie działania związane z sytuacją były wykonywane dyskretnie, ze szczególną troską o bezpieczeństwo, komfort psychiczny i poszanowanie godności osobistej dziecka;

◀ **Działania Dyrektora w zakresie zapobiegania krzywdzeniu ucznia przez pracownika szkoły:**

♦ Rozwiązania zawarte w art.21 ust.1 i 2 w zw. z art.4 ust. pkt 1 i 3 ustawy z 13.05.2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, przesadzają fundamentalną zasadę w zakresie ich ochrony;

- Dyrektor przeprowadza rekrutację i monitorowanie swoich pracowników w celu zapobiegania stosowaniu przemocy wobec dzieci. Cięży na nim obowiązek uzyskania informacji, czy osoba, która ma być dopuszczona do wykonywania działań, jest zamieszczona w stosownych bazach Rejestru Sprawców na Tle Seksualnym;
- Każdy nowy pracownik szkoły obowiązany jest przedstawić Dyrektorowi zaświadczenie na temat niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV k.k., w art.189a i art.207 k.k. oraz w ustawie z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

- Osoby zamieszkujące w ciągu 20 ostatnich lat w innym państwie niż Polska oraz osoby posiadające inne niż polskie obywatelstwo zobowiązane są przedstawić stosowną informację z odpowiednich rejestrów karnych państw trzecich (art.21 ust. 4-6 u.z.p.t.s.). W przypadku gdy prawo obcego państwa nie przewiduje sporządzania tego typu informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, dopuszczalne jest złożenie oświadczenia o treści wskazanej w art. 21 ust.7 u.z.p.t.s.
- Dyrektor wymaga, aby wszyscy członkowie personelu znali obowiązującą w szkole politykę ochrony dzieci przed przemocą
- Dyrektor dba, aby wszyscy członkowie personelu szkoły zostali przeszkoleni w zakresie rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci i reagowania na nie.

◀ **Działania Dyrektora, jeżeli dziecko doświadcza przemocy ze strony rówieśników:**

- Dyrektor po otrzymaniu informacji o krzywdzeniu dziecka przez rówieśników przeprowadza rozmowę z osobami bezpośrednio odpowiedzialnymi za bezpieczne funkcjonowanie uczniów w szkole, tj: wychowawca, pedagog, nauczyciele;
- Zapoznaje się z dotychczas podejmowanymi działaniami oraz z notatkami z przebiegu zdarzeń;
- Zatwierdza zaproponowany przez wychowawcę, pedagoga/psychologa, inną wyznaczoną osobę plan działań zaradczych;
- W zależności od sytuacji może przeprowadzić osobiście rozmowę ze sprawcą jego rodzicami oraz osobą poszkodowaną i jej rodzicami lub zlecić tę czynność wyznaczonej osobie;
- Na bieżąco monitoruje sytuację, wymaga stałego informowania przez pracowników, najczęściej: wychowawcę, pedagoga/psychologa o przebiegu działań i aktualnej sytuacji oraz stanie emocjonalnym poszkodowanego i sprawcy;
- Dyrektor zleca Zespołowi do spraw diagnozowania problemów wychowawczych, Zespołowi wsparcia wychowawców klas oraz Zespołowi kryzysowemu do spraw bezpieczeństwa przeprowadzenie warsztatów pod kątem komunikacji, tolerancji, integracji w klasach, szczególnie w tych, w których wystąpiły konflikty.

B. Wychowawca dziecka:

◀ **Działania Wychowawcy, jeżeli dziecko doznaje krzywdzenia fizycznego - emocjonalnego ze strony rodziców/opiekunów lub jednego z nich. Jest również świadkiem przemocy.**

- Podejrzewając krzywdzenie dziecka niezwłocznie kontaktuje się z pedagogiem/psychologiem i dyrektorem placówki, przekazując informacje o swoich obserwacjach. Jeżeli jednak w ocenie wychowawcy zagrożone jest życie i/lub zdrowie dziecka może działać natychmiast, zawiadamiając: Policję, MOPR, Pogotowie. Następnie postępuje zgodnie z zaleceniami służb.
- Jeżeli w ocenie wychowawcy zdrowie i życie dziecka nie są zagrożone diagnozuje sytuację rodziny, zbiera wszystkie informacje, do których ma dostęp;
 - Przeprowadza rozmowę z uczniem (wspiera, buduje dobre relacje dorosły – dziecko), w której dowiadyuje się o szczególnie trudnej sytuacji rodzinnej swojego wychowanka. W dalszej części rozmowy, uprzedza dziecko, że powaga sprawy wymaga pomocy innych, zaufanych osób - zwłaszcza lekarza, psychologa, pedagoga szkolnego. Informuje również o konieczności kontaktu z rodzicami, gwarantując dziecku bezpieczeństwo;
 - Nawiązuje kontakt z rodzicami (jednym z rodziców), informuje o stanie dziecka oraz o konieczności przebadania przez lekarza. Informuje o konsekwencjach prawnych z art. 207 k.k. Wzywa rodziców do natychmiastowego stawiennictwa;
 - Sporządza notatkę, protokół opisujący wygląd dziecka, dolegliwości, stan zdrowia oraz podjęte działania;
 - W dalszej pracy wychowawczej wspiera dziecko, zabiega o integrację dziecka z zespołem klasowym, tworzy atmosferę bezpieczeństwa i akceptacji;
 - Systematycznie współpracuje z rodzicami, konsultuje sytuację z pedagogiem szkolnym i nauczycielami uczącymi dziecko;
 - Przeprowadza, w obecności pedagoga lub psychologa szkolnego, rozmowę z rodzicami, informując o sytuacji dziecka oraz grożących sankcjach karnych (w przypadku przemocy domowej).
 - Wspólnie z pedagogiem/psychologiem opracowuje plan pomocy dziecku, który przedkłada dyrektorowi placówki;
 - Sporządza notatki służbowe po każdej rozmowie z rodzicem lub dzieckiem, zbiera materiały związane z sytuacją dziecka, w tym dokumentuje rozmowy z rodzicami,

z dzieckiem wraz z cytatami (wypowiedzi dziecka), opisów jego zachowań, wyglądu, zbiera wytwory pracy dziecka;

- Stale obserwuje dziecko;
- Współpracuje ze specjalistami w ramach zespołów interdyscyplinarnych;
- Udziela dziecku wsparcia na wszystkich etapach interwencji;
- W sytuacji koniecznej zapewnienia pomocy lekarskiej – wezwanie pogotowia ratunkowego;
- Przeprowadza zajęcia warsztatowe z uczniami na godzinach wychowawczych. Wspiera integrację zespołu klasowego;
- Zabezpiecza dziecko pokrzywdzone przed agresorami.

◀Działania Wychowawcy, jeżeli dziecko krzywdzone jest ekonomicznie, zmuszane do żebrania. Doznaje również krzywdzenia emocjonalnego.

- Informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i Dyrektora szkoły;
- Przeprowadza rozmowę z uczniem, w której dowiaduje się o szczególnie trudnej sytuacji rodzinnej swojego wychowanka. W dalszej części rozmowy uprzedza dziecko o konieczności skontaktowania się z rodzicami, gwarantując dziecku bezpieczeństwo;
- Nawiązuje kontakt z rodzicami (jednym z rodziców), informuje o konsekwencjach prawnych z art. 104 KW;
- Sporządza notatkę z przeprowadzonej rozmowy z uczniem i podjętych działań;
- W dalszej pracy wychowawczej wspiera dziecko, zabiega o integrację dziecka z zespołem klasowym, tworzy atmosferę bezpieczeństwa i akceptacji;
- Współpracuje systematycznie z rodzicami, pedagogiem szkolnym, nauczycielami uczącymi dziecko, odnotowując każdorazowe spotkanie z rodzicem.

◀ **Działania Wychowawcy, jeżeli dziecko krzywdzone jest przez zaniedbywanie:**

- Informuje o kryzysowej sytuacji dziecka i rodziny pedagoga/ psychologa szkolnego oraz Dyrekcję szkoły;
- Wspiera dziecko, buduje dobre relacje: dorosły - dziecko oraz w grupie rówieśniczej. Zabiega o integrację dziecka z rówieśnikami oraz tworzy atmosferę bezpieczeństwa i akceptacji;
- Nawiązuje kontakt z rodzicami dziecka, informuje o konsekwencjach prawnych z art. 209 § 1 k. k.;
- Podejmuje starania o środki finansowe na zabezpieczenie dziecka śniadania w szkole lub ciepłego posiłku oraz zakup niezbędnych artykułów - w porozumieniu z pedagogiem i rodzicami dziecka;
- W dalszej pracy wychowawczej współpracuje systematycznie z rodzicami, pedagogiem szkolnym, nauczycielami uczącymi dziecko.

◀ **Działania Wychowawcy, jeżeli dziecko jest krzywdzone przez pracownika szkoły lub gdy występują takie podejrzenia:**

- Wychowawca, który był świadkiem lub powziął podejrzenie, że dziecko jest krzywdzone przez pracownika szkoły zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym Dyrektora szkoły, a w przypadku jego nieobecności osobę ją zastępującą oraz sporządzić notatkę służbową, zawierającą dokładny opis zaistniałej sytuacji;
- Dalsze działania przebiegają we współpracy z Dyrektorem szkoły.
- Jeżeli jednak w ocenie wychowawcy zagrożone jest życie i/lub zdrowie dziecka powinien działać niezwłocznie, zawiadamiając: Policję, MOPR, jeżeli tego wymaga sytuacja Pogotowie. Następnie postępuje zgodnie z zaleceniami służb.

◀ **Działania wychowawcy, jeżeli dziecko doświadcza przemocy ze strony rówieśników:**

- Gdy w ocenie wychowawcy klasy zagrożone jest życie i/lub zdrowie ucznia, wychowawca powinien powiadomić pogotowie, policję oraz postępować zgodnie z ich zaleceniami;
- Sporządza notatkę z przebiegu sytuacji i podejmowanych działań;

- Gdy w ocenie wychowawcy zdrowie i życie ucznia nie są zagrożone, wówczas przeprowadza diagnozę sytuacji, zbiera informacje, sporządza notatki;
- Przeprowadza rozmowę z uczniami: poszkodowanym, sprawcą;
- Przeprowadza rozmowę z klasą i świadkami zdarzeń;
- Zgłasza sprawę pedagogowi/psychologowi szkoły, wspólnie tworzą Plan działań naprawczych, obejmujący opiekę psychologiczną – pedagogiczną zarówno poszkodowanego jak i sprawcę lub sprawców zdarzeń;
- Przeprowadza rozmowę z rodzicami poszkodowanego i sprawcy krzywdzenia, może być w obecności pedagoga;
- O wyjątkowo trudnych przypadkach ma obowiązek zawiadomić Dyrektora szkoły;
- Zabiega o integrację dziecka z rówieśnikami oraz tworzy atmosferę bezpieczeństwa i akceptacji w klasie.

C. Pedagog, pracujący w szkole, we współpracy z Psychologiem.

◀Działania pedagoga/psychologa, jeżeli dziecko doznaje przemocy fizycznej i emocjonalnej ze strony rodziców/opiekunów lub jednego z nich. Jest również świadkiem przemocy.

- Powiadamia Dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji;
- W porozumieniu z innymi lokalnymi służbami dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji dziecka, jego potrzeb i zasobów:
 - określa stopień zagrożenia bezpieczeństwa dziecka,
 - ocenia szansę współpracy przynajmniej z jednym z rodziców,
 - analizuje dotychczasową dokumentację dziecka (oceny szkolne, opinie nauczycieli, badania specjalistyczne),
 - konsultuje się z :
 - pracownikiem socjalnym w celu uzyskania danych o sytuacji rodzinnej z wywiadu środowiskowego. W przypadku braku danych prosi o przeprowadzenie takiego wywiadu i pilne przekazanie uzyskanych informacji;
 - dzielnicowym Rejonowego Komisarzatu Policji w celu uzyskania informacji o ewentualnych interwencjach;
 - kuratorem sądowym, (jeżeli jest) – w celu uzyskania informacji o sprawowanym nadzorze;

- z psychologiem szkolnym
- z rodzicami dziecka;

- Zakłada rodzinie Niebieską Kartę w porozumieniu z Dyrektorem szkoły;

◀ **W przypadku stwierdzenia, że problem krzywdzenia nie wymaga sięgnięcia po środki represji wobec rodziny i izolowania od niej dziecka, i że możliwa jest współpraca z rodzicami na rzecz poprawy sytuacji dziecka i rodziny pedagog szkolny:**

- Zawiera kontrakt z rodzicami o współpracy na rzecz poprawy sytuacji dziecka i rodziny;
- Podejmuje działania wynikające z potrzeb dziecka i rodziny;
- Zapewnia dziecku, odpowiednio do potrzeb, konsultacji psychologiczno – pedagogicznych na terenie szkoły lub w opiekującej się szkołą Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej;
- Kieruje dziecko(za zgodą Dyrektora szkoły) do instytucji udzielających różnych form pomocy: terapia indywidualna, grupowa, zajęcia świetlicowe, warsztaty rozwijające zainteresowania i uzdolnienia - w uzgodnieniu z rodzicami i adekwatnie do potrzeb;
- Wspiera rodzinę – poprzez kierowanie, adekwatnie do potrzeb, do instytucji oferujących: poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, terapię dla sprawców przemocy, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych;
- Pomaga w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych - poprzez zastosowanie procedur mediacyjnych bądź kierowanie do mediatorów.

◀ **W przypadku, gdy konieczne jest odizolowanie dziecka od domu rodzinnego , gdzie sytuacja zagraża jego zdrowiu i życiu Pedagog / Psycholog szkolny:**

- Uruchomiona zostaje natychmiastowa interwencja na podstawie przewidzianych w tego rodzaju sytuacjach, procedurach umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczych lub placówkach służby zdrowia – oraz policji i sądu rodzinnego. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji;
- W razie konieczności zawiadamia pogotowie ratunkowe;
- *Równolegle – powiadamia pracownika socjalnego w rejonie.*

- Powiadamia, w porozumieniu z Dyrektorem szkoły, Specjalistę do Spraw Nietletnich Komisariatu Rejonowego Policji oraz właściwy Wydział Rodziny i Nietletnich Sądu Rejonowego o sytuacji domowej dziecka.

◀Działania Pedagoga/Psychologa, jeżeli dziecko jest wykorzystywane seksualnie:

- Jeżeli w ocenie specjalistów sytuacja zagraża zdrowiu lub życiu ucznia należy niezwłocznie zawiadomić Policję i pogotowie ratunkowe (jeśli to konieczne) oraz podjąć kroki służące odizolowaniu dziecka od sprawcy, w tym celu kontakt z MOPR;

♦Jeżeli w ocenie specjalistów sytuacja nie zagraża zdrowiu lub życiu ucznia pedagog/psycholog:

- Niezwłocznie informują o podejrzeniach Dyрекcję szkoły;
- Informują rodziców dziecka o:
 - przewidzianych procedurach i konsekwencjach prawnych dla sprawcy z art.200 § 1 K.k.,
 - możliwości uzyskania pomocy psychologicznej oraz prawnej;
- Przekazuje adres i telefon odpowiedniej placówki zajmującej się problemem wykorzystywania seksualnego dzieci. Ewentualnie pośredniczy w uzgodnieniu terminu pierwszego spotkania. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tejże instytucji;
- Niezwłocznie powiadamia pisemnie (w porozumieniu z Dyrektorem szkoły) Sąd Rejonowy - Wydział Rodzinny i Nietletnich oraz Policję o nieprawidłowej sytuacji dziecka. Instytucje te uruchamiają własną procedurę postępowania;
- Kieruje dziecko w porozumieniu z psychologiem szkolnym na zajęcia umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień, umiejętności społecznych oraz inne, adekwatne do potrzeb dziecka;
- Kieruje rodziców w porozumieniu z psychologiem na warsztaty umiejętności wychowawczych bądź na inne formy pomocy, adekwatnie do potrzeb tej rodziny na terenie szkoły lub do instytucji zewnętrznych;
- Monitoruje sytuację dziecka i rodziny.

◀Działania Pedagoga/Psychologa, jeżeli dziecko krzywdzone jest ekonomicznie, zmuszane do żebrania. Doznaje również krzywdzenia emocjonalnego:

- Pedagog/psycholog współpracuje z wychowawcą klasy, w celu udzielenia dziecku wsparcia w zakresie edukacji, opieki i wychowania;
- Pedagog ustala z wychowawcą klasy i nauczycielami (w porozumieniu z Dyrektorem) zakres dostosowania wymagań edukacyjnych do potrzeb i sytuacji dziecka;
- Pedagog/psycholog obejmuje ucznia wsparciem psychologiczno-pedagogicznym;

- Informuje Dyrektora szkoły o sytuacji dziecka,
- W porozumieniu z innymi lokalnymi służbami dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji dziecka, jego potrzeb i zasobów:
 - określa stopień zagrożenia bezpieczeństwa dziecka,
 - ocenia szansę współpracy przynajmniej z jednym z rodziców,
 - analizuje dotychczasową dokumentację dziecka (oceny szkolne, opinie nauczycieli, badania specjalistyczne),
 - konsultuje się z pracownikiem socjalnym w celu uzyskania danych o sytuacji rodzinnej z wywiadu środowiskowego. W przypadku braku danych prosi o przeprowadzenie takiego wywiadu i pilne przekazanie uzyskanych informacji;
- Nawiązuje kontakt z rodzicami dziecka lub z jednym z nich;
- Jeżeli rodzice dziecka godzą się na współpracę z pedagogiem/ psychologiem, zawierany jest kontrakt z rodzicami o współpracy na rzecz poprawy sytuacji dziecka i rodziny;
- Zapewnia dziecku, odpowiednio do potrzeb i w uzgodnieniu z rodzicami, konsultacje psychologiczne – pedagogiczne, na terenie szkoły lub w opiekującej się szkołą poradni psychologiczno – pedagogicznej,
- kieruje, odpowiednio do potrzeb, do instytucji udzielających różnych form pomocy: terapia indywidualna, grupowa, zajęcia świetlicowe, warsztaty rozwijające zainteresowania i uzdolnienia - w uzgodnieniu z rodzicami;
- Jeżeli rodzice nie współpracują z pedagogiem/ psychologiem szkolnym powiadamia on, w porozumieniu z Dyrektorem szkoły, Specjalistę do Spraw Nietletnich Rejonowego Komisarzatu Policji oraz właściwy Wydział Rodzinny i Nietletnich Sądu Rejonowego. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

◀ Działania Pedagoga/Psychologa, jeżeli dziecko jest krzywdzone przez zaniedbywanie:

- Pedagog/psycholog współpracuje z wychowawcą klasy, w celu udzielenia dziecku wsparcia w zakresie edukacji, opieki i wychowania;
- Pedagog ustala z wychowawcą klasy i nauczycielami (w porozumieniu z Dyrektorem) zakres dostosowania wymagań edukacyjnych do potrzeb i sytuacji dziecka;
- Pedagog/psycholog obejmuje ucznia wsparciem psychologiczno-pedagogicznym;
- W porozumieniu z innymi lokalnymi służbami dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji dziecka, jego potrzeb i zasobów:
 - określa stopień zagrożenia bezpieczeństwa dziecka,
 - ocenia szansę współpracy przynajmniej z jednym z rodziców,

- analizuje dotychczasową dokumentację dziecka (oceny szkolne, opinie nauczycieli, badania specjalistyczne),
- konsultuje się z pracownikiem socjalnym w celu uzyskania danych o sytuacji rodzinnej z wywiadu środowiskowego. W przypadku braku danych prosi o przeprowadzenie takiego wywiadu i pilne przekazanie uzyskanych informacji,
- prosi o rozważenie możliwości udzielenia przez MOPS pomocy materialnej.
- Nawiązuje kontakt z rodzicami dziecka;
- Zawiera kontrakt z rodzicami o współpracy na rzecz poprawy sytuacji dziecka i rodziny;
- Podejmuje działania wynikające z potrzeb dziecka i rodziny w kierunku:
 - 1) wzmocnienia dziecka – poprzez, odpowiednio do potrzeb, zapewnienie mu posiłku, niezbędnych podręczników, przyjaznej atmosfery w klasie, pomocy w nauce, zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia - w porozumieniu z rodzicami;
 - 2) wspierania rodziny - poprzez kierowanie do instytucji oferujących: poradnictwo, samopomocowe grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych oraz inne, w zależności od potrzeb;
 - 3) zabezpieczenia socjalnego we współpracy ze służbami socjalnymi, poprzez:
 - kierowanie do instytucji oferujących: poradnictwo i warsztaty w zakresie metod poszukiwania pracy oraz inne odpowiednie dla tej rodziny;
- zorganizowanie pomocy finansowej i rzeczowej, zapewnienie ciepłego posiłku, zbiórki odzieży, ewentualnie innej, odpowiednio do potrzeb;
- Jeżeli rodzice odmawiają współpracy pedagog/ psycholog powiadamia, w porozumieniu z Dyrektorem szkoły, Specjalistę do Spraw Nietletnich Rejonowego Komisarzatu Policji oraz właściwy Wydział Rodzinny i Nietletnich Sądu Rejonowego. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji;
- Równolegle – powiadamia pracownika socjalnego w rejonie.

W przypadku krzywdzenia dziecka przez rówieśników:

- Pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę ze sprawcami, przekazując informacje o grożących sankcjach prawnych, informuje wychowawcę klasy o możliwych zagrożeniach a także kontaktuje się z rodzicami tychże uczniów;
- Dokonuje analizy sytuacji rodzinnej i emocjonalnej uczniów;
- Sporządza dokumentację: zapisy z rozmów, spotkań, ustaleń;
- Podpisuje kontrakt ze sprawcą przemocy, w porozumieniu z wychowawcą klasy;
- Otacza opieką dziecko krzywdzone, zapewniając poczucie bezpieczeństwa;
- Udziela wsparcia psychologiczno-pedagogicznego sprawcy przemocy;
- Przeprowadza mediacje między stronami konfliktów;

- Przeprowadza zajęcia warsztatowe z klasą, współpracuje z wychowawcą;
- O poważnych przypadkach krzywdzenia powiadamia Dyrektora szkoły, kuratora, pracownika socjalnego;

◀ D. Działania Nauczycieli, jeżeli dziecko doznaje jakiejkolwiek formy krzywdzenia ze strony bliskich, pracownika szkoły, rówieśników lub istnieje podejrzenie krzywdzenia:

- 1) **Jeżeli sytuacja zagraża życiu, zdrowiu dziecka i wymaga natychmiastowej izolacji ucznia wówczas nauczyciel:**
 - Zawiadamia Policję, MOPR i Pogotowie ratunkowe, następnie postępuje zgodnie z zaleceniami służb, sporządza notatkę ze zdarzenia;
- 2) **Jeżeli sytuacja w ocenie nauczyciela nie zagraża zdrowiu i życiu dziecka, nauczyciel:**
 - Kontaktuje się z Dyrektorem szkoły, wychowawcą klasy lub pedagogiem/psychologiem szkolnym, przekazując im informacje o swoich obserwacjach lub podejrzeniach;
 - Stosuje się do ustaleń i zapewnia uczniowi komfortową sytuację w czasie zajęć, poprzez dostosowanie wymagań, zrozumienie trudnej sytuacji, indywidualne podejście do dziecka.

E. Działania „Innych” pracowników szkoły, jeżeli dziecko doznaje jakichkolwiek form krzywdzenia ze strony bliskich, pracowników, rówieśników lub występuje podejrzenie krzywdzenia:

- W sytuacji konieczności zapewnienia pomocy lekarskiej uczniowi lub/i potrzeby natychmiastowej izolacji dziecka od sprawców przemocy ze względu na zagrożenie życia lub zdrowia ucznia pracownicy szkoły zobowiązani są do wezwania Pogotowia ratunkowego Policji i zapewnienia dziecku opieki do czasu przyjazdu wsparcia. Następnie konieczne jest postępowanie zgodne z zaleceniami służb oraz sporządzenie notatki i złożenie jej w sekretariacie szkoły;
- W sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka pracownicy niezwłocznie kontaktują się z Dyrektorem szkoły, wychowawcą klasy i pedagogiem/psychologiem szkolnym, przekazując im informacje o swoich obserwacjach.

5. Zasady ochrony danych osobowych dziecka:

a) Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U.2019, poz. 1781 oraz na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

25 maja 2018 roku we wszystkich państwach członkowskich UE zaczęło obowiązywać RODO. Stało ono na straży praw osób, których dane dotyczą.

- a) Szkoła posiada Politykę Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych w Szkole oraz Instrukcję Zarządzającą Systemem Informatycznym Służącym do Przetwarzania Danych Osobowych, które regulują sposób zabezpieczenia, warunki udostępniania i przetwarzania danych osobowych dziecka.
- b) Pracownik szkoły ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem. Wzór klauzuli poufności stanowi załącznik do Polityki bezpieczeństwa i ochrony danych osobowych funkcjonującej w Szkole.
- c) Pracownicy szkoły przetwarzający dane osobowe dzieci zobowiązani są do podpisania upoważnień do przetwarzania danych osobowych zwykłych i wrażliwych, które nadaje Dyrektor Szkoły. Wzory upoważnień stanowią załączniki do Polityki bezpieczeństwa i ochrony danych osobowych w Szkole.
- d) Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.
- e) Pracownik szkoły jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych dziecka i udostępnienia tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego powołanego w trybie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2005 Nr 180 poz.1493).
- f) Pracownik szkoły po wcześniejszym poinformowaniu dyrektora szkoły, może wykorzystać informacje o dziecku w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację dziecka.
- g) Dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona kontaktuje się w sprawach dzieci z mediami.
- h) Pracownik szkoły bez wyraźnej zgody dyrektora szkoły oraz opiekuna dziecka nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o dziecku ani o jego opiece.
- i) Pracownik szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi ani z jego opiekunami.
- j) Pracownik szkoły nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego opiekuna. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik szkoły jest przeświadczony, iż jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
- k) W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia instytucji. Decyzje w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje dyrektor.

- l) Dyrektor poleca pracownikom szkoły przygotować wybrane pomieszczenie szkoły w celu realizacji materiału medialnego w taki sposób, by uniemożliwić filmowanie przebywających na terenie szkoły dzieci.

6. Zasady ochrony wizerunku dziecka

- a) Pracownicy szkoły uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewniają ochronę wizerunku dziecka. b) Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie) na terenie instytucji bez zgody dyrektora szkoły i pisemnej zgody opiekuna dziecka.
- c) wzór zgody na przetwarzanie wizerunku stanowi załącznik dokumentacji ochrony danych osobowych funkcjonującej w Szkole.
- d) Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, wyjazd zorganizowany, wycieczka, krajobraz, szkolna impreza, zgoda opiekunów na utrwalenie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
- e) Przed utrwaleniem i upublicznieniem przez pracownika szkoły wizerunku dziecka należy dziecko oraz opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np., że zostanie umieszczony na stronie internetowej szkoły, w celach promocyjnych, edukacyjnych, związanych np. z ofertą zajęć szkolnych czy pozalekcyjnych).
- f) Upublicznienie przez pracownika szkoły wizerunku dziecka utrwalonego w jakiejkolwiek formie (fotografia, nagranie audio-video) wymaga pisemnej zgody opiekuna dziecka.

7. Zasady dostępu dzieci do Internetu

- a) Szkoła zapewniając uczniom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.
- b) Na terenie szkoły dostęp dziecka do Internetu możliwy jest pod nadzorem nauczyciela na zajęciach przedmiotowych i na zajęciach świetlicowych.
- c) Pracownik szkoły czuwa nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas zajęć oraz w czasie wolnym od zajęć w bibliotece szkolnej.

- d) O bezpieczeństwie korzystania z Internetu mówi regulamin pracowni informatycznej.
- e) Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu przy komputerach.
- f) Wyznaczony pracownik szkoły zapewnia, by na wszystkich komputerach na terenie szkoły z dostępem do Internetu było zainstalowane i aktualizowane:
- oprogramowanie filtrujące treści internetowe,
 - oprogramowanie monitorujące korzystanie przez dzieci z Internetu,
 - oprogramowanie antywirusowe,
 - oprogramowanie antyspamowe,
- g) Wymienione w pkt 1 niniejszego paragrafu oprogramowanie jest aktualizowane.
- h) Wyznaczony pracownik szkoły przynajmniej raz na trzy miesiące sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.
- i) W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści wyznaczony pracownik ustala kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania.
- j) Informacje o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik szkoły przekazuje dyrektorowi, psychologowi, pedagogowi szkolnemu, wychowawcy klasy.
- k) Pedagog lub psycholog przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w punktach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
- l) Jeżeli w wyniku rozmowy psycholog lub pedagog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone podejmuje działania opisane w rozdziale II niniejszej polityki.

8. Monitoring stosowania Polityki

- a) Dyrektor szkoły wyznacza osoby odpowiedzialne za monitorowanie realizacji niniejszej Polityki Ochrony Dzieci Przed Krzywdzeniem Przez Dorosłych i Zapewnieniem Im Bezpieczeństwa w szkole.
- b) Osoby, o których mowa w punkcie poprzedzającym, są odpowiedzialne za monitorowanie realizacji polityki, za reagowanie na sygnały naruszenia polityki oraz za proponowanie zmian w polityce.

- c) Osoby, o których mowa w punkcie 1 niniejszego paragrafu, przeprowadzają wśród pracowników szkoły, raz na 6 miesięcy, wywiad monitorującą poziom realizacji polityki.
- d) W czasie rozmów pracownicy szkoły mają proponować zmiany polityki oraz wskazywać naruszenia polityki w szkole.
- e) Osoby, o których mowa w punkcie 1 sporządzają na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi szkoły i radzie pedagogicznej.
- f) Dyrektor wprowadza do polityki niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły nowe brzmienie Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem przez dorosłych i zapewnieniem im bezpieczeństwa.

9. Przepisy końcowe

- a) Polityka wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
- b) Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników szkoły, w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla pracowników szkoły, w pokoju nauczycielskim i poprzez przesłanie jej tekstu drogą elektroniczną oraz zamieszczenie na stronie internetowej szkoły.
- c) O przemocy rówieśniczej stanowią przepisy prawa szkolnego- Statut Szkoły.

ZAŁĄCZNIK NR 1

Kwestionariusz może być wykorzystywany do sporządzenia przez wszystkie osoby w sytuacjach związanych z przemocą wobec dziecka. Pozwala on uporządkować informacje i podjąć właściwą diagnozę w celu oceny sytuacji dziecka.

KWESTIONARIUSZ DZIECKA KRZYWDZONEGO

Imię i nazwisko data urodzenia

Adres zamieszkania, telefon

I. Wygląd

	TAK	NIE
1. Brudne		
2. Zadrapania		
3. Zasinienia		
4. Oparzenia		
5. Złamania		
6. Zranienia		
7. Zwichnięcia		
8. Inne urazy (jakie?):		

II Zachowanie dziecka:

	TAK	NIE
1. Niespokojne, pobudzone		
2. Wycofane zamknięte w sobie		
3. Agresywne		
4. Zaprzecza problemom		
5. Inne (jakie?):		

III. Formy krzywdzenia

1) FIZYCZNE:

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)		TAK	NIE
	Formy krzywdzenia dziecka		
	Bicie		
	Szarpanie		
	Kopanie		
	Ciągnięcie za włosy		
	Popychanie		
	Inne (jakie?)		

2) SEKSUALNE

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Formy krzywdzenia dziecka	TAK	NIE
	pokazywanie filmów, zdjęć pornograficznych		
	dotykane intymnych miejsc		
	stosunek seksualny		
	Inne (jakie?)		

3) EKONOMICZNE

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Formy krzywdzenia dziecka	TAK	NIE
	Zmuszanie do żebrania		
	Zmuszanie do zarobkowania		
	Brak łożenia na utrzymanie dziecka		
	Brak dbałości o zabezpieczenie ewentualnych należności (alimenty, obiady, renta rodzinna, itp.)		
	Inne (jakie?)		

4) PSYCHICZNE

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Formy krzywdzenia dziecka	TAK	NIE
	Poniżanie		
	groźenie, straszenie (np. opuszczeniem, oddaniem)		

zamykanie, izolacja		
manipulowanie dzieckiem		
obwinianie emocjonalne (np. mówienie i okazywanie wrogości, ciągle krytykowanie)		
pomniejszanie / zaprzeczanie wartości dziecka		
brak uwagi, troski, zainteresowania		
nadmierne wymagania wobec dziecka		
nadopiekuńczość (nadmierne ochranianie, wyręczanie, blokowanie samodzielności dziecka)		
Inne (jakie?)		

5) ZANIEDBYWANIE

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Formy krzywdzenia dziecka	TAK	NIE
	Niedostarczanie jedzenia		
	Niedostarczanie ubrania, butów		
	Niedostarczanie zabawek		
	Brak dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego		
	Niedostarczanie podręczników i przyborów szkolnych		
	Nieodpowiednia higiena ciała		
	Brak troski o stan zdrowia (badania lekarskie, szczepienia, leki)		
	Brak własnego miejsca do spania		
	Bycie przez dziecko świadkiem awantur, libacji alkoholowych, itp.		
	Inne (jakie?)		

IV. Zasoby dziecka

	TAK	NIE
Dobry stan zdrowia		
Umiejętność samoobsługi		
Umiejętność i możliwość rozpoznania sytuacji zagrożenia, zwrócenia się po pomoc		

Możliwość schronienia się w bezpiecznym miejscu pod ochroną opiekuna prawnego		
Inne (jakie?)		

V. Osoby wspierające dziecko:

Imię, nazwisko, adres, telefon kontaktowy	Zakres pomocy, oparcia dla dziecka
1.	
2.	

VI. Stopień zagrożenia dziecka krzywdzeniem

Sytuacja dziecka wymaga	TAK	NIE
Natychmiastowej interwencji		
Pomocy materialnej, rzeczowej (odzież, obuwie, obiady i in.) Oraz finansowej		
Pomocy psychologicznej (diagnoza, terapia, grupa wsparcia i in.)		
Powiadomienia Sądu		

VII. Uwagi (np. częstotliwość krzywdzenia, od kiedy trwa)

.....
podpis osoby wypełniającej kwestionariusz

INFORMACJE TELEADRESOWE DO PROCEDURY POMOCY DZIECKU KRZYWDZONEMU

KOMISARIATY POLICJI PODLEGŁE KOMENDZIE MIEJSKIEJ POLICJI W GDAŃSKU:

1. Komenda Miejska Policji w Gdańsku, ul. Nowe Ogrody 27,
OFICER DYŻURNY: tel. 58-321-62-22 lub 997 lub 112

2. I Komisariat Policji w Gdańsku (**posiada niebieski pokój**)
Orunia, ul. Platynowa 6F, tel. 58-321-67-22

3. II Komisariat Policji w Gdańsku
Śródmieście, ul. Piwna 23, tel. 58-321-46-22

4. III Komisariat Policji w Gdańsku (**posiada niebieski pokój**)
Wrzeszcz, ul. Biała 1a, tel. 58-341-00-34

5. IV Komisariat Policji w Gdańsku
Oliwa, ul. Kaprów 14, tel. 58-552-00-31

6. V Komisariat Policji w Gdańsku (**posiada niebieski pokój**)
Przymorze, ul. Krynicka 7, tel. 58-553-00-21

7. VI Komisariat Policji w Gdańsku
Nowy Port, ul. Kasztanowa 6, tel. 58-343-03-01

8. VII Komisariat Policji w Gdańsku
Stogi, ul. Ugory 9, tel. 58-307-31-61

9. VIII Komisariat VIII Policji w Gdańsku
Suchanino, ul. Kartuska 18, tel. 58-302-57-84

10. IX Komisariat Policji w Gdańsku (**posiada niebieski pokój**)
Osowa, ul. Balcerskiego 35, tel. 58-554-59-74

Prokuratura Rejonowa Gdańsk Śródmieście w Gdańsku (tel. 321-35-51) obejmuje:

- I Komisariat Policji Orunia i Chełm

- II Komisariat Policji Śródmieście
- VII Komisariat Policji Stogi i Wyspa Sobieszewska

Prokuratura Rejonowa Gdańsk Wrzeszcz w Gdańsku (tel. 58-321-39-55) obejmuje:

- III Komisariat Policji Wrzeszcz
- VIII Komisariat Policji Suchanino-Morena

Prokuratura Rejonowa Gdańsk Oliwa w Gdańsku (tel. 58-321-35-00) obejmuje:

- IV Komisariat Policji Oliwa
- V Komisariat Policji Przymorze
- VI Komisariat Policji Nowy Port
- IX Komisariat Policji Osowa

WAŻNE TELEFONY:

- POLICYJNE POGOTOWIE DZIECIĘCE - 58 344 73 67
- OGÓLNOPOLSKIE POROZUMIENIE OSÓB, ORGANIZACJI I INSTYTUCJI POMAGAJĄCYM OFIAROM PRZEMOCY „NIEBIESKA LINIA” - 0 801 12 00 02 , 022 666 00 60

ZESPOŁY PRACY SOCJALNEJ MOPS W GDAŃSKU

FILIA I

ZPS 1

ul. Wassowskiego 2 (Wrzeszcz – Przychodnia Rejonowa), tel. 58-345-44-81

ul. Jesionowa 5 (Wrzeszcz-Przychodnia), tel. 58-345-44-82

ZPS 2

ul. Powstańców Warszawskich 3, tel. 58-300-03-42, 58-300-03-44

ZPS 3

ul. Otwarta 4, tel. 58-302-62-85

ul. Jaśkowa Dolina 105 (Morena- Przychodnia Rejonowa), tel. 58-524-31-17

FILIA II

ZPS 1

Plac ks. Gustkowicza 13, tel. 58-522-01-98

ZPS 2

Plac ks. Gustkowicza 13, tel. 58-522-01-85

ZPS 3

Plac ks. Gustkowicza 13, tel. 58-522-01-88

ZPS 4

Plac ks. Gustkowicza 13, tel. 58-522-01-91

FILIA III

ZPS 1

ul. Kartuska 63/65 (Przychodnia Rejonowa), tel. 58-302-15-45

ZPS 2

ul. Chałubińskiego 23 (Chełm - Przychodnia Rejonowa), tel. 58-302-85-79

ul. Diamentowa 8 (Orunia - budynek Spółdzielni Mieszkaniowej), tel. 58-306-60-42

ZPS 3

ul. Gościnną 8 (Orunia - Przychodnia Rejonowa), tel. 58-306-62-05

ZPS 4

ul. Diamentowa 8 (Orunia - budynek Spółdzielni Mieszkaniowej), tel. 58-306-55-34

FILIA IV

ZPS 1

ul. Gospody 19, tel. 58-556-19-86

ZPS 2

ul. Gospody 19, tel. 58-553-47-69

ZPS 3

ul. Gospody 19, tel. 58-552-49-27

ZPS 4

ul. Gospody 19, tel. 58-556-18-74

FILIA V

ZPS 1

ul. Spadzista 5, tel. 58-301-17-15

ZPS 2

ul. Spadzista 5, tel. 58-307-01-17

ZPS 3

ul. Spadzista 5, tel. 58-306-96-70

REFERAT DS. OSÓB BEZDOMNYCH

ZPS 3

ul. Spadzista 5, tel. 58-306-96-70

REFERAT DS. OSÓB BEZDOMNYCH

ul. Dworska 27, tel. 58-342-13-10

Telefon zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111

Linia Pomocy Pokrzywdzonym - Numer SOS - + 48 222 309 900

♦ Zasady udostępniania społeczności szkolnej standardów oraz informowania o posiadanych standardach:

1. Omawianie z nauczycielami problemu krzywdzenia i standardów z tym związanych w czasie Rad Pedagogicznych oraz w czasie zebrań Zespołów Przedmiotowych.
2. Omawianie z uczniami problemu krzywdzenia i standardów z tym związanych na początku roku szkolnego oraz w czasie godzin wychowawczych w trakcie roku szkolnego. W przypadku uczniów z doświadczeniem migracji rozmowa odbywa się przy współudziale nauczyciela wielojęzycznego, (jeżeli zaistnieje taka potrzeba).
3. Umieszczenie polityki szkoły w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem na stronie internetowej szkoły.
4. Umieszczenie informacji na temat ochrony przed krzywdzeniem, jak: numery telefonu zaufania, linia pomocy pokrzywdzonym na tablicy informacyjnej przy wejściu do szkoły.
5. Polityka szkoły przeciw krzywdzeniu dzieci jest udostępniona w bibliotece szkolnej.

Pieczętka Szkoły

SZKOŁA PODSTAWOWA Nr 16
Im. Władysława Broniawskiego
ul. Ubocze 3, 80-052 Gdańsk
t. 58 309 04 04
Regon 000112096 NIP 583 209 45 11

*Przyjęto Zarządzeniem
Dyrektora Szkoły
28.06.2024r.*

Podpis osoby sporządzającej dokument

PEDAGOG SZKOLNY

mgr Monika Ossowska

Podpis Dyrektora Szkoły

DYREKTOR SZKOŁY

mgr Nina Markiewicz-Sobieraj

